

hozott. Rámutatott a fakereskedő köröknek arra a törekvése, amely a hivatalos árverések megszüntetését kívánja. Hangsúlyozta, hogy a gazdálkodás és a forgalom további korlátozását sem az erdőbirtokosság, sem pedig az új fakereskedő nemzedék érdekeivel nem tartja összeegyeztethetőnek. A közszükségletek fedezését szolgáló faválasztékokat minden termelőnél igénybe lehetne venni, de az egyéb célokat szolgáló fa forgalmát még Németország sem korlátozta.

Zsombory Ignác kifejtette, hogy miután a Magyar Fatermelők, Fa- és Tüzelőanyagkereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete az árverések megszüntetése érdekében foglalt állást, célszerűnek látná a két álláspont megfelelő összeegyeztetését.

Az elnök és az ügyvezető hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy a kérdésnek a Faegyesülettel való közös letárgyalására bizottságot küld ki, és ennek tagjaiul Schenkengel Lászlót, vitéz Onczay Lászlót, Tóth Bódogot és az ügyvezetőt kérte fel.

A titkár bejelentette, hogy Osztrólczy Miklós dr. több kisebb szaktanács ellenszolgáltatása fejében 500 pengőt utalt át az egyesületnek.

Indítványára az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy a nemeslelkű adományért az egyesület hálás köszönetét fejezi ki.

Riedl László felpanaszolta, hogy a hatósági munkabéreket egyes uradalmak nem tartják magukra nézve kötelezőknek, és ez természetesen igen megnehezíti a termelést, a fuvarozást pedig lehetlenné fogja tenni.

Hasonló jelenségekről számolt be Zsombory Ignác és Zólmoy Imre is.

Az ügyvezető írásbeli bizonyítékokat kért és indítványára vitéz Onczay László, valamint Schenkengel László hozzászólásai után az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy az egyesület majd megfelelő felterjesztéssel fordul a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz, és a visszásságok megszüntetését fogja kérni.

A titkár bejelentette, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: gróf Hadik Antalné és Merán Fülöp gróf erdőbirtokosok, Luthár Ernőné gőzfűrésztulajdonos; Bogyay László, Bösze Kálmán, ifj. Sëbor János és Tatár János erdőmérnökök; Nagy Lajos, Ortutay Iván és Óri László erdőmérnökhallgatók; Szépe István pagonyerdész, Tereh Sándor és Benkő András fakereskedők; Lukovics István, Szüle Lajos és Varga István faipari tisztviselők.

Indítványára az igazgató-választmány valamennyi jelentkezőt egyhangulag a tagok sorába iktatta és egyéb tárgy hiján az elnök az ülést, berekesztette.

IRODALOM

Dr. K. Escherich: Die Forstinsekten Mitteleuropas. V. kötet. (Majlent Paul Parey, Berlin, SW II. Hedemannstrasse 28/30. kiadásában. Ára vászonkötésben 69, illetőleg 25% kedvezmény levonása után 51.75 RM.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1941. évi IV. füzetében e hatalmas és világhírű kézi- és tankönyv I—III. kötetét, valamint az V. kötetnek

akkortájt megjelent 1. és 2. füzetét már ismertettem. Mivel a 3. és 4. füzet megjelenésével az V. kötet 1942-ben le lett zárva és a világ könyvpiacára került, kötelességemnek tartom igen tisztelt szaktársaim figyelmét úgy erre, mind a műnek eddig megjelent kötetekre újból felhívni.

Az erdészeti szempontból fontos hártvány- és kétszárnyú rovarokat tárgyaló 746 oldalas és 715 ábrás V. kötetben hatalmas anyag lett feldolgozva és ezért gazdag tartalma, valamint gyönyörű kiállítása szakemberek tudományozomját teljes mértékben ki fogja elégíteni.

Amíg a hártvászárnyúak *Symphyta*-ülöpotrohúak alrendjéből az eddig megjelent erdészeti rovarokban általában csak 25 levél- és 5 fadarákszaj van megemlítve és alig 1—2 nevezetesebb faj tárgyalva, addig *Escherich* könyve 87 levél- és 10 fadaráznak adja a meghatározó kulcsát és leírását. Közülük a legfontosabbaknak élettörvényeit, környezetükhöz való viszonyát, erdészeti jelentőségét és azokat a védekezési módokat ismerteti, amelyeket túlszaporodásuk esetén leküzdésükre sikerrel lehet alkalmazni. A fadarazsakkal kapcsolatban pedig még, az általuk okozott műszaki károsításokból folyólag, a termelő felelősségére és a vevővel szemben netalán felmerülő kártérítési kötelezettségekre is utal.

A *Terebrantia*-tojócsövesek alrendjéből különösen az erdőéletközösségi egyensúly fenntartásában oly fontos szerepet játszó fürkészdarazsak lesznek rendszertanilag tárgyalva és élettörvényük, valamint környezetükhöz való viszonyuk tekintetében kimerítően ismertetve. Kimerítő ismertetésük kiterjed mindarra, amit e fontos hasznos rovarokról szakembernek tudnia kell. A gubacsdarazsak, eme erdészetileg ugyan jelentéktelen, de tölgyfajaink különböző szervein fejlődő gubacsok alakja és nagysága által feltűnővé váló rovarok, szakemberek tudásvágyát teljesen kielégítő mértékben vannak tárgyalva. A gubacsok meghatározására áttekinthető táblázatot, az erdészetileg figyelemre méltóbb tölgygubacsok fejlődésére és felhasználhatóságára pedig értékes adatokat találunk.

Az *Aculeata*-k, vagyis a fulánkos hártvászárnyúak alrendjéhez tartozó hangyák, darazsak és méhek tárgyalása e rovarok családjainak meghatározására szolgáló kulccsal kezdődik. Részletesen van tárgyalva a hangyáknak az erdőéletközösségben való szerepe, erdészeti jelentősége, vagyis a talajjavítás, a talajnövényzet terjesztése és a káros rovarok irtása terén kifejtett tevékenysége. Arra való tekintettel, hogy a vörös erdei hangya ott, ahol fészkei gyakoribbakká válnak a káros rovarok túlszaporodását megakadályozza, értékes adatokat kapunk bolyai védelmére és szaporítására vonatkozóan. A káros hangyák közül az egészséges fák törzsében fészkelő lóhangya-fajták vannak tárgyalva. Az alrend, illetőleg a rend végül az ásodarazsak, útonálló darazsak, darazsak és a méhek ismertetésével zárul.

E kötet utolsó, 505—705. oldalakra terjedő részét a *Dipterák*-kétszárnyúak foglalják le, amelyeknek erdészeti jelentőségét *Escherich* a következőképpen jellemzi: „A nemszók nagyobbára nappali állatok. Minden lehető szerves anyaggal táplálkoznak, sokan ragadozók, vagy vérszívók. Életmód tekintetében azonban sokkal nagyobb változatosság tapasztalható az álcáknál: saprofagia, phytophagia, ecto- és entoparasitismus, ragadozó életmód, vízben-, talajban-, korhadó fában-, korhadékban- és kéregbenélés, tehát a kétszárnyúak álcáinál minden megtalálható. Így bizonyára érthető, különösen ha arra a tömeges elszaporodásra és ennek következtében gyakori óriási egyedi számra vagyunk tekintettel, ami a legtöbb kétszárnyúnál olykor észlelhető, hogy a *Dipterák* az ember érdekeibe előnyösen vagy hátrányosan min-

denütt beleavatkoznak és pedig olyan mértékben, amilyenben ez más rovaroknál nem tapasztalható. Kétségtelen, hogy erdészetileg sokkal nagyobb szerepet játszanak, amint azt eddig vélték. És minél mélyebben hatolunk a muslicák és legyek életébe, annál inkább merül fel az a gyanú, hogy az erdőéletközösségben alá nem becsülhető tevékenységét fejtenek ki. A biológiai egyensúly fenntartásának kétségtelenül felette fontos tényezői; ebben a tekintetben csak a sok élősködőre (*Tachinidá-ra*) és ragadozóra történjék hivatkozás, amelyek a veszedelmes károsítók elszaporodásának gátat vetnek. Azután a pudvás fában, vagy a talajban élő *Diptera*-álcáknak a fa és alom felbontásában, illetőleg a humuszképződésben bizonyára igen nagy, még megközelítőleg sem ismert része van. De nincsen hiány olyan Dipteráknak sem, amelyek az erdész munkájával szembeállanak akár az általuk megszállt növények megkárosításával, akár pedig azzal, hogy az erdőben való tartózkodást kínozza (mint többhelyütt a szúnyogok). Végül még a melegvérű állatok sok élősködő kétszárnyújai legyenek megemlítve, amelyek úgy az apró madarakban, mind a vadban kárt okozhatnak.“

A *Dipteráknak* az erdőéletközösségben való igen nagy szerepére tekintettel *Escherich* arra az álláspontra helyezkedett, hogy művében e rovarokkal sokkal részletesebben foglalkozik, mint az eddig megjelent rovartanok és pedig azért, hogy az erdészetileg érdekelt körök a kétszárnyúakra az erdőben ezután sokkal nagyobb figyelmet fordítsanak.

A *Dipterák* rendjének általános jellemzése és az *Orthorhapha* alrend *Nematocera* csoportjába tartozó gombamuslicák és bársonylegyek rövid ismertetése után erdészeti jelentőségüknek megfelelően részletesebben a gubacslegyek vannak tárgyalva gazdanövényeik szerint, majd a pelyhes muslicák, a szúnyogok, árvaszúnyogok, cseszlék és az erdészetileg káros lószúnyogok következnek. A *Brachycera*-csoportból a katonalegyek, falegyek, bögölyök, továbbá a csőrös-, rabló-, törös-, gyapjas-, táncos-, szúnyoglábú és nyíl szárnyú legyek vannak ismertetve, már e csoport általános jellemzésénél kifejezett ama reményből folyólag, hogy az idetartozó legyek behatóbb tárgyalásával talán sikerülni fog e legyek iránt az erdészek és erdészeti rovartudósok érdeklődését jobban felkelteni és ezzel a *Brachycera*-kutatás terén mutatkozó sok hézagot lassanként betömni.

A *Cyclorhapha* alrend *Aschiza* csoportjából a bolha-, zengő-, nagyfejű- és talpas legyek nevezetesebb fajai vannak annak a kiemelésével megemlítve, hogy gazdasági, különösen pedig erdészeti jelentőségükre vonatkozó adatok kiegészítésre szorulnak, mert vannak közöttük olyan fajok, amelyeknek álcái elhalt növényi és állati anyagokkal, olyanok, amelyek rabló és élősködő életmódjuk folytán más rovarokkal táplálkoznak, sőt olyanok is, amelyek egészséges fákon károkat okoznak. Rendszertanilag, biológiailag, valamint gazdasági jelentőségükre való tekintettel sokkal részletesebben vannak tárgyalva ennek az alrendnek a második, *Schizophora* csoportjába tartozó kétszárnyúak, melyeknek első alcsoportja a kambiumaknászó, magkárosító és a szúivadékokat ragadozó pusztító fajokat felölelő családokat ismerteti, második alcsoportja pedig az igazi-, a bagócs- és kullancslegyeket, igen részletesen pedig a sok káros rovar ellen folyó küzdelemben értékes segítséget nyújtó fürkészlegyeket tárgyalja

A tartalomban rendkívül gazdag és erdészetileg igen értékes V. kötetet áttanulmányozva és *Escherich* hatalmas művének eddig megjelent I—III. kötetét is ismerve, a kézikönyvet erdészeti rovartan tanulmányokra, valamint az erdőéletközösség felderítése terén végzett

kutatások eredményeinek megismerésére, kiegészítésére, tehát erdővédelmi szempontból magyar szaktársainnak, az állam- és magán-erdőbirtokosok erdőhivatalainak a legmelegebben ajánlhatom.

K. A.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (77. kötet, 1943)

3. sz. — *Gyulai G.*: Betétviszonylatok alkalmazása a városi közlekedésben. — *Szilvay G.*: Motoros járművek káros melegezése.

4. sz. — *Böckh B.*: A doborgazi Duna-híd előmunkálatai.

Értekezések — Beszámolók. — *Ethey Gy. dr. és ifj. Csemegei J.*: A Stibor család építkezései. — *Petrényi Gy. dr.*: Az Országos Társadalombiztosító Intézet egészségvédelmi feladatai. — *Pacséri I. dr.*: Az OTI. iparegységügyi szervezete és tevékenysége. — *Simó B. dr.*: Az Országos Társadalombiztosító Intézet Iparegységügyi Laboratóriuma.

A Műszaki Világ. (VII. évf. 1943.)

4. sz. — —: Az iparfejlesztés és a mezőgazdasági beruházási program problémái a Mérnökpolitikai Társaság előtt.

5. sz. — —: Az építéset, az út, vasút- és hidépítés átmenetgazdálkodási problémáival foglalkozott a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet. — *Nagy J.*: A modern gyorsnaszád.

A Vadászkutya. (IV. évf. 1943.)

2. sz. — *Kiss F. dr.*: Vérebeink eredetéről, leszármazásáról. — *Forti J. dr.*: Vadászkutyakölykök tavaszi bemutatója és képességi vizsgálata. — *Szittyá*: Vadászkutya-e a spaniel. — *Mikósdý A.*: A vizslák csapására tanításának gyakorlati eredménye. — *Felix E.*: Vizslák a hadiszolgálatban. — *Hoffmann F. dr.*: A kutyák vemhességéről.

Az Időjárás. (XLVI. évf. 1942.)

11—12. sz. — *Réthly A. dr.*: Róna Zsigmond. (1860—1941. — *Berkes Z. dr.*: A napsugárzás-ingadozások hatásai légkörünkben. — *Kadócsa Gy. dr.*: Az időjárás szerepe a kalászkok megfehéredésében. — *Möller I.*: A légkörben lebegő szilárd anyagok körtani szerepe. (2. bef. közl.) — *Csicsinszky M.*: A csapadék keletkezésének elmélete. — *Bacsó N. dr.*: Magyarország időjárása 1942 szeptember és október havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVI. évf. 1943.)

4. sz. — *Nahoczky A. dr.*: Egyenletek és kísérletek a kohászati aknáskemencék üzemviszonyainak tisztázására.

5. sz. — *Bán I. dr.*: Csatornatervek kőszeneinek szállítására kőszénbányászatunk első korszakában. (1759—1830.) — *Fekete L.*: A szén-monoxid kimutatása a bányalevegőben. —

Bástyánk. (III. évf. 1943.)

2. sz. — *Högyész P.*: A Soproni Magyar Szövetség és az ifjúság. — *Fehér D. dr.*: A Szahara mint élettér. — *Faller J.*: Selmechánya címeréről. — *v. Sebők L.*: Apa és fiú. — *Horváth A.*: Római pillanatfelvételek. — *Áringer J.*: Ifjúság és világnézet.

Fás Tudósító. (II. évf. 1943.)

6. sz. — —: A fűrészárutermelés problémája Európában. — *Bíró Z.*: Az erdő- és fagazdálkodás feladatai. — *Vissák L.*: Készülünk fel a holnapra!

7. sz. — — —: Az építőipar anyagellátását a cementszétosztáshoz hasonlóan fogják végezni a kamarák.

8. sz. — *Fazekas F. dr.*: A teljes szakmai egység megteremtésének a szükségessége.

9. sz. — — —: A tisztí fűrészüzemek gömbfaellátása. — — —: A friss lombos fűrészáru máglyázása.

Gazdatisztek Lapja.

3. sz. — *Szentiványi B.*: Agropedagógia a magyaróvári főiskolán. — *Faber Gy.*: Igazság-keresés.

Gazdatiszti Közlöny. — *Jászberényi A.*: A közélmezés és a gazdatisztek. — *Landes J.*: A kárbecslők megbecsülése. — *Németh J.*: Irányelvek a kisgazdák mezőgazdasági szakoktatásánál.

Halászat. (LIV. évf. 1943.)

2. sz. — *Szlezák L.*: Egy korszerű halászlati törvény jogi alapjai. (2. közl.)

Kertészeti Szemle. (XV. évf. 1943.)

3. sz. — *Ráde K.*: *Acalypha Sanderi* N. E. Br. — *Magyar Gy.*: *Phalaenopsis* áttüztetése. — v. cs. *Szabó I.*: Champignon kísérletek. — *Ubrizsy G. dr.*: Mitől pusztulnak csiperke-tenyészetünk. — v. cs. *Szabó I.*: Kettős természet. — *Máthé J.*: Melegági ablakaink védelme szélkárak ellen. — *Magyar J.*: *Rubus moluccanus*.

Kémikusok Lapja. (IV. évf. 1943.)

3. sz. — *Petri I. dr.*: A barnaszénkátrány-krezol műanyagipari felhasználása. — *Pillitz D.*: A kryptongáz előállítása. (2. bef. közl.)

Köztelek. (LIII. évf. 1943.)

6. sz. — *M E. dr.*: Gondolatok és tervek az új termelési és terménybeszolgáltatási rend körül. — *Fodor J.*: A kisgazdák talajművelési rendszerének megváltoztatása. — *Deseő J.*: Az átörökítés. — *Zajtay A. dr.*: A baromfiak és emlősállatok takarmányértékesítése. — z. *Szabó M.*: Sertéshízalás erjesztett abrakkal. — *Fluck J. dr.*: A dohányjégbiztosítás.

7. sz. — *Mudra A. dr.*: Egy szója-fajtakísérlet eredményei. — *Császár L.*: Vegyes vetések — köztestermesztés. — *Fonyó I.*: Igás ökrök takarmányozása. — *Sass G.*: Tapasztalatok napraforgó cséplésével. — *Molnár L.*: A pézsmapocok irtásának eszközei.

8. sz. — r — ő: A mezőgazdaság háború utáni életformájának kérdése. — *Iső I. dr.*: A csicsóka a mezőgazdaságfejlesztő javaslatban. — *Berzsenyi-Janosits L. dr.*: Kukoricatermesztésünk és a lófogó kukoricafajták. — *Borcza L.*: Silózási tapasztalatok. — *Villax Ö. dr.*: Adatok a cukorrépa fajtacsoportok hazai értékeléséhez.

9. sz. — *W. B.*: Újtások az adókievetési rendeletben. — *Páter B.*: A fehérmályva termesztése. — *Fleischmann R. dr.*: Három zabfajta 19 éven át végzett összehasonlítása. — *Takács I.*: A zsírtalanított olajpogácsa dara megmintázása és vegyvizsgálata. — *Török F.*: Bárányok bárányoztatása. — *Szokoly L.*: Hozzászólás a baromfi takarmányértékesítő képességéhez.

Magyar Fapiac. (V. évf. 1943.)

5. sz. — — —: Az erdészeti Egyesület választmányi ülése.

6. sz. — *Fazekas F. dr.*: A fások érdekképviseletéről.

7. sz. — *Bus Gy.*: Az árvarésekről.

8. sz. — *Fazekas F. dr.*: A szálfafelosztásról.

9. sz. — *Bíró Z.*: A szálfaelosztás és versenytárgyalás kérdése.

Magyar Méh. (64. évf. 1943.)

3. sz. — *Ignác S. és Reibel M.*: Többtermelést! (II. rész.) — *Morzányi K. dr.*: A „nagykeret“-ről írt beszámolóhoz hozzászólás.

Magyar Statisztikai Szemle. (XX. évf. 1942.)

10—11—12. sz. — *Thüring L. dr.*: Elveszülések és halálozások 1937—1939-ben az eset helye és lakóhely szerint. — *F. Z. dr.*: Magyarország jegyzősegei. — *Szél Tivadár dr.*: A rákbetegség okának és gyógykezelésének országos eredményei. — *Sipos S. dr.*: A bauxit és az alumínium világtermelése 1933-ban. — *Miskolczy G. dr.*: Az 1940. évi bűnügyi statisztika főbb eredményei. — *Dobrovits S. dr.*: Magyar problémák hivatalos statisztikánk történetében. — *Aujeszky L. dr.*: Statisztikai módszerek szerepe és értékesítése az újabb meteorológiában.

Mezőgazdasági Közlöny. (XVI. évf. 1943.)

2. sz. — *Vuchetich Gy.*: A Kamarák a növénytermesztés fejlesztésének szolgálatában. — *Farkas Á.*: Földbirtokelosztás és talajerőfenntartás. — *Szentmártoni L.*: Állategészségügyi viszonyaink. — *M. B.*: Franciaország növényi olajtermelésének helyzete.

Nimród Vadászdap. (IV. évf. 1943.)

5. sz. — *Sólyom.*: Nem mindig vadász a vadász. — *Feszty I.*: Hogyan mentsük meg a foglyot. — *Vimmer L.*: „Drótszűrű magyarvizsla.“

6. sz. — *Gróf Esterházy L.*: Két oldala van az éremnek! — *Thuróczy T. dr.*: Fácán-étlap.

7. sz. — *Veress G.*: Idényzárás. — *Eidenpenz K.*: A dolhai erdőkről és lakóiról. — *B. Holtzer L.*: Téli kép egy finn sas-solymász életéből.

Technika. (24. évf. 1943.)

2. sz. — *v. Gohér M.* Zipernowsky Károly 1853—1942. — *Kotsis E. dr.*: Művészet és mesterség az építészetben. — *Menyhárd I.*: Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. kelenföldi autóbusszkocsisínjének héjszerkezetei. — *Schäffer J.*: Parkházas városrendezés. — *Gosztonyi Gy. dr.*: Baranya középkori templomai. I. — *Gillemot L. dr.*: Újrendszerű fűrésztógép.

Természettudományi Közlöny. (75. kötet, 1943.)

2. sz. — *Boros Á.*: A mohok a természetben és az ember életében. — *Baskai E.*: Véletlen kémiai felfedezések. — *Szabó G.*: A fény terjedési sebessége. — *Péchy A.*: Műszavaink magyarosságáról. — *Rapaics R. dr.*: A niktin kiletkezési helye. — *Kulin Gy. dr.*: A Föld közepes naptávolságának meghatározása. — *Baskai E. dr.*: Robbanó színes anyagok.

Pótfüzetek (229. sz.) 1943. 1. sz.

Dudich E.: A rendszertani munka és az állatkatalógusok. — *Flórián E.*: Légköri zavarok a rádióban. — *Gaál I.*: Rendellenesen színezett lepkek néhány érdekes példájáról. — *Hofhauser L.*: Mágneses tájékozódás. — *Tokody L.*: Eggonit, egy különös sorsú ásvény. — *Kolosváry G. dr.*: A Nilus-delta hidrobiológiai kutatásáról. — *Kolosváry G. dr.*: A Duna-tengerjáró hajóink alzatára tapadt tengeri állatok. — *Z. Á. dr.*: Barnamedvék trichinosisa. — *Jávorka S. dr.*: Az Ambrosia artemisifolia L. mint takarmánynövény. — *Rapaics R. dr.*: Az adermin mint növényi vitamin. — *Rapaics R. dr.*: A fényperiodizmus jelentősége a gumókép-

ződésben. — Moesz G. dr.: A dióbél különös kialakulása. — Rapaics R. dr.: Szöveti poliploidia. — Regős J.: A heterosis citogenetikai vizsgálata. — Koch S. dr.: „Madárfészek“ Alsósajórol. — Bogsch L. dr.: Új módszer az érc kutatásban. — Hofhauser J. dr.: A m. kir. Báró Eötvös Loránd Geofizikai Intézet 1941. évi eredményei. — Kolosváry G. dr.: A régiek felfogása az árapály jelentőségéről.

Vadászujság. (III. évf. 1943.)

4. sz. — Lente G.: Mikor és miért tessük nyulainkat? — Panka K. dr.: Néhány szó a farkasok elszaporodásáról és irtásukról. — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (4. közl.)

5. sz. — Mészáros P.: Vadászati viszonyaink a háború után. (2. bef. közl.) — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (5. közl.) — Kun S.: Újra a nyulkárokról. — P. Horváth R.: Zergéket telepítenek a Radnai havasokba. — Gy. Takách Gy.: A helyes ivararány hatása az agancsfejlődésre.

6. sz. — Gy. Tkách Gy.: Miért voltak eredménytelenek a Háromszék vármegyei hivatalos farkashajtóvadászatok. — Szentlőrinci: Agancsgyűjtés. — Szent-Ivány G. dr.: Apróvad-nagyvad. (6. közl.)

Vadászat-Halászat. (XI. évf. 1943.)

3. sz. — Szádeczky-Kardos B.: Szomorú tanulság. — Orday R.: A vadkárok megszüntetésének helyes útja.

4. sz. — a. Balogh A.: Különféle célzási módok. — Orday R.: Pisztrángászat.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. IX. k., 10—12. sz. 1943.

Reinhold: Oroszország erdősültsége. (Das Waldbild Russlands.) 561—636. old.

A szerző a keleti harctéren is alkalmat talált arra, hogy bőséges forrástanulmányok alapján némi tájékoztatást adjon szaktársainak Oroszország erdeiről. Erre ma, amikor világszerte óriási a fahiány, igen nagy szükség volt, és a folyóirat szerkesztője a munka közreadásával kétségtelenül nagy szolgálatot tett a keleti arcvonl mögött kiépített erdőgazdaságnak.

A Szovjet t. i. gondosan titkolta a külföld elől gazdálkodásának az adatait, ezek tehát általános érdeklődésre tarthatnak számot. A közel 1 milliárd hektárra terjedő orosz erdőkinccs a világ összes erdőterületének majdnem $\frac{1}{3}$ -a, ennek nagyobb része azonban még mindig feltáratlan, és fája értékesíthetetlenül pusztul el!

A termőhelyi viszonyok rövid ismertetése után a szerző részletesen felsorolja az orosz birodalom területén található állományt-alkotó fafajokat, és igen behatóan foglalkozik a tenyészteti övek és fokozatok, valamint erdőalakú természetes növénytársulások kérdésével, amelynek különösen az orosz kutatók voltak világszerte elismert művelői. Befejezésül a lópokról is megemlékezik.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1941. 1. sz.

Acatay: Erdőkárosítók Törökországban. (Über das Auftreten von Forstschädlingen in der Türkei.) 1—4. old.

A szerző egy erdővédelemtani tanulmányút alkalmával feljegyezte a nyugatanatóliai állományokban talált rovarkárosítókat és röviden vázolja pusztításuk mértékét is.

Gösswald: Hangyatelepek a *Diprion pini* L. tömeges elterjedésének a területén. (Ameisenhorste im Massenvermehrungsgebiet von *Diprion pini* L.) 4—18. old.

A Schorfheide az 1938—1940. évek folyamán sokat szenvedett a károsító pusztításától. Azok az állományok azonban, amelyekben sok volt a hangyaboly, megmenekültek.

A szerző igen gondos vizsgálatai eredményeképpen arra a megállapításra jut, hogy különösen a kis vörös erdeihangya (*Formica rufa rufo-pratensis minor*) elszaporítása kívánatos; ha 50 m-kint van egy-egy boly, teljesen meggátolja a *Diprion* pusztítását.

Kalandra: Tapasztalatok az *Epiblema tedella* járványszerű fellépése alkalmával. (Erfahrungen über das epidemische Auftreten des Fichtenwicklers *Epiblema tedella* Cl. in den Jahren 1939—1941.) 18—27. old.

A csehországi erdőkben a károsító különösen az 1939-től 1941-ig terjedő idő alatt végzett nagy pusztítást. A szerző közleménye erről ad pontos beszámolót.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. 2. sz.

Gutersohn: Svájci országtervezés. (Schweizerische Landesplanung.) 46—52. old.

Igen érdekes bizonyosága annak, mennyire szükségesnek tartják Svájc felelős tényezői, hogy hazájukat függetlenítsék a külföldtől, és népüknek az őstermelésben és az iparban egyaránt a hazai földön biztosítsák a megélhetést és jövőt.

Burger: A fagy és a vörösfenyő pusztulása. (Frostschaden und Lärchensterben.) 52—57. old.

Schädelin, Münch, Dengler és *Hartig* adatainak, valamint saját tapasztalatainak az egybevetéséből arra a következtetésre jut, hogy ahol a vörösfenyőt természetes magassági elterjedésének alsó határa alatt tenyészítik, ott valóban a fagy egymaga is oka lehet a pusztulásnak. Egyebütt azonban csak másodlagosan, rovar- vagy gombakárosítás után fagy el.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. (1943. 9/10—15/16-ig.)

Stalman: Nép, tér és gazdaság. (Volk, Raum und Wirtschaft.) 39—41., 49—51. és 57—60. old.

Norvégiáról ad rövid áttekintést; részletesebb adatokat csak az erdő- és fagazdaságról, valamint a német erdészeti igazgatásról szolgáltat.

Stach: Tömököbmétert ürméter helyett! (Festmeter statt Raummeter!) 65—67. old.

A könnyelés egységesítése céljából az ürm-be rakott szerfavalasztékok tömör-m³ szerinti elszámolását javasolja.

Stöck: Az erdeifenyő-tenyésztés időszerű kérdései. (Gegenwartsfragen des Kieferwaldbaues.) 67—70. old.

Az egyre fokozódó magszükségletet részben jó magtermő fákat nevelő gondos gyéritéssel, részben pedig a döntött törzsek tobozainak a kötelező összegyűjtésével lehetne kielégíteni. Erősebb méretű törzseket pedig csak túltartással lehet nevelni; ennek az eljárásnak az állítólagos hátrányait a szerző komoly érveléssel cáfolja meg.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1943. 6—9. sz.

Flatscher: 20 év óta van fűrészüzemi oktatás és 10 év óta fakutató intézet a bécsi földművelési főiskolán. (20 Jahre Sägebetriebslehre, 10 Jahre Institut für Holzforschung an der Hochschule für Bondenkultur.) 6. sz. 56—59. old.

A hírneves bécsi főiskola nem ok nélkül büszke arra, hogy a világon elsőnek állította tanrendjébe a rendszeres fűrészüzemi kiképzést (1923), amely kétségtelenül igen sokkal járult hozzá Ausztria fűrésziparának a fejlesztéséhez.

Hasonlóképpen általánosan elismert, igen értékes munkát végez a főiskola fakutató intézete is, amelyet a kitűnő szakemberek egésze (Porsch, Hauska, Hunfnagl, Neubacher és maga a szerző is) emelt a mai színvonalra.

Belani: Sodronykötelek és kezelésük a faiparban. (Förderseile und deren Pflege in der Holzindustrie.) 7—8. sz. 50—52. old.

Néhány hasznos karbantartási tanács.

Vogel: Gépjármű házi átépítése. (Umbauen des Kraftfahrzeuges in „eigener Regie.“) 7—8. sz. 52—55. old.

A legszükségesebb tudnivalók a manapság gyakori átszereléshez.

A faipar munkameneteinek és munkanagyságainak egységes fogalom meghatározása. (Einheitliche Begriffsbestimmungen für Arbeitsgänge und Arbeitsgrößen in der Holzindustrie.) 9. sz. 29—33. old.

A pontos meghatározás kétségtelenül sok zavart fog megszüntetni, és biztos alapja lesz a szabatos fogalmazásnak.

REVISTA PĂDURILOR. 1942. 4—6. sz.

Vlad: Az állományátalakításról. (Câteva aspecte ale problemei conversiunei.) 165—179. old.

Az állományátalakítás szükségességét s mértékét főleg a következő tényezők befolyásolják: 1. a fafajok elegyaránya és tenyészeti viszonyai az állományban, 2. a sarjeredetű fák kora, 3. a főállomány fatömege s a korosztályok megoszlása, 4. a talajviszonyok, 5. a jövőre nézve tervezett üzemmód, 6. az erdő kiterjedése, 7. a tulajdonjogi viszonyok.

Ciurileanu: A Ciurileanu-féle összrendező-mérő számolótábla. (Abacul coordinatometric „Ciurileanu.“) 180—186. old.

A szerző új szerkezetének segítségével, egyszerű leolvasás útján meghatározhatók: 1. a derékszögű összrendező a sarokszög függvényében kifejezve, 2. a vízszintesre redukált távolság az elhajlási szög és a közvetlenül vagy közvetve lemert távolság függvényképpen, 3. a szintkülönbség ugyanilyen függvényben, 4. két térbeli pont azimutszöge és távolsága és 5. szögtűző tükörrel meghatározott térbeli pontok összrendezői. A tanulmány a szerző találmányának az elméletét, a szerkezet rajzát és leírását, valamint használtának módját és előnyeit közli.

Haralamb: Szélvédőpászták a Dnyeszteren túli országrész délnyugati részén (Perdele de protecție în Sud-Vestul Transnistriei.) 187—195. old.

A Dnyeszter és a Don közötti vidék szélvédő pásztáiban legjelentősebb szerep a *Prunus armeniaca* L., *Eleagnus augustifolia* L. és *Robinia pseudacacia* L. fafajoknak jut. Az első kettő a földig érő

sűrű oldalágaival különösen hatásos védópásztát ad. Alkalmazzák még a következő fákat és cserjéket is: *Acer negundo* L., *Sophora japonica* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Gleditschia triacanthos* L., *Koeleria paniculata* Lam., *Ailanthus glandulosa* Desf., *Fraxinus excelsior* L., *Caragana arborescens* Lam., *Amorpha fruticosa* L. Fel-tűnő a cserjék s különösen a legutóbb említett iránti nagy előszeretet.

Lisievici: A Dnyeszteren túli országrész erdőgazdasági viszonyai. (Transnistria forestieră.) 196—205. old.

Az összesen mintegy 200.000 hektárra terjedő erdő a Dnyeszter és Bug közötti vidék északi részén terül el. Legelterjedtebb fajaj a kocsányos-tölgy, amely maga 116.000 hektárt borít, utána következik a gyertyán 53.000 hektár összes területtel. További fajajok: a kocsánytalan-tölgy, kóris, nyár, nyír és éger. Általános a tarvágásos szálerdő-üzemmód mesterséges felújítással.

Demetrescu: Az állam segítségével az erdőpusztító rovarok elleni küzdelemben. (Intervenționismul de Stat in materie de combaterea insectelor vătămătoare pădurilor.) 206—215. old.

A szerző ismerteti az 1922. évi április 22-i román törvényt, amely az erdőt károsító rovarok elleni küzdelemben az államnak jelentős szerepet juttat. Az észlelt veszedelmet minden egyes erdőbirtokos köteles az illetékes hatósághoz bejelenteni. A törvény a károsítók elleni küzdelem céljait szolgáló alapot létesített, amelybe Románia összes erdeje után a jövedelem fél százalékát kell befizetni. A szerző rámutat arra is, ez a törvény minden eddigi román törvényénél jobban érzékelteti, hogy az erdő olyan jószág, amelyik elsősorban a közösség érdekeit szolgálja.

Dan: Hogy kell elejteni a nagyvadat. (Cum trebuie deborit vânatul mare (nobil.) 216—221. old.

Romániában a jelenlegi törvényes rendelkezések értelmében csak a szarvast, a dámvadot és a zergét lövik golyós fegyverrel. A szerző szerint ezt a vadászati módot kellene kötelezővé tenni a siketfajd, nyír-fajd, őz, tuzok és vaddisznó lelövésében is, ezekre ma még sörétés puskával is lehet vadászni.

LES A DREVO. 1943. 1—2—9—10-ig.

Kavuljak: A szlovákiai erdészeti és fagazdaság története. (Dejiny lesnictva a drevárstva na Slovensku.) 1/2. sz. 2—3. old., 3/4. sz. 1—3. old. 5/6. sz. 6—7. old. és 7/8. sz. 8—9. old.

Az igen figyelemreméltó terjedelmes tanulmány 3. fejezetre oszlik. Az első az erdőnek a szlovák nép történetében kimutatható jelentőségét tárgyalja. A 2. azokat a forrásmunkákat méltatja, amelyek a szlovák erdőgazdaság fejlődését tárják elénk, míg a tulajdonképeni történeti anyagot az őskortól kezdve az első világháború végéig a 3. fejezet tárgyalja 4 részben.

A szerző gondos adatgyűjtésre támaszkodik, tárgyilagosságát mindvégig dicséretreméltóan megőrzi, és noha érthetően kiemeli a szlovák erdészek (*Decretti*) munkáját, nem tagadja meg elismerését a magyar erdőtörvényektől és a Felvidéken működött magyar szakemberektől (*Wagner, Tomcsányi, Fekete Lajos, Kaán, Roth*) sem.

Kosljar: A kysucei erdő- és fagazdaság. (O lesnom a drevárskom hospodárstve na Kysuciach.) 5/6. sz. 3—5. old.

A szlovák erdővidék szívének jelenlegi gazdasági viszonyairól ad igen érdekes képet.

Gerlachov: Kihasználjuk erdei fáink magtermését? (Vyuzijeme semenneho roku lesnych devin?) 5/6. sz. 1—2. old.

Szlovákia állami ellenőrzés alá helyezte az erdei fák magtermését, és 1941 óta bejelentési kötelezettség terheli az erdőbirtokosokat. A szerző az eddigi tapasztalatok alapján rámutat az adatgyűjtés hiányaira, a magtermés teljes és legmegfelelőbb kihasználásának a nehézségeire, és ezek megszüntetésére vonatkozólag is néhány jótanáccsal szolgál.

Déer: A szlovák erdőgazdaság alapelvei. (Zásady lesného hospodárstva slovenského.) 7/8. sz. 1—4. old. és 9/10. sz. 2—6. old.

A Szlovák Mérnökök Egyesületének 1942. évi közgyűlése elé terjesztett tanulmány az összes gazdasági, igazgatási, törvényhozási és gazdaságpolitikai terveket magában foglalja, amelyek a szlovák erdőgazdaság újabb fejlődésének alapjául szolgálnak.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Szmerchányi Nagy Károly ny. miniszteri tanácsos február hó 21-én 80 éves korában Debrecenben elhunyt.

A Megboldogulttal a régi, méltán nagyhirű „máramarosi gárda“ igen megritkult csapatának egyik érdemben gazdag, szeretetreméltó tagja távozott el körünkből.

Szolgálatát 1886-ban kezdte meg mint műszaki díjnok a luhi erdőgondnokságban, de különösen fejlett műszaki hajlamai alapján hamarosan az építésvezetőséghez került, és munkás életének javarészt szebbnél-szebb mérnöki feladatok megoldása töltötte ki.

1891-től 1904-ig a bustyaházai erdőhivatal építésvezetője volt, és ebben a minőségben különösen a vízi szállító-berendezések fejlesztése körül szerzett maradandó érdemeket.

1905-ben már mint m. kir. erdőmestert a lugosi erdőigazgatóság-hoz helyezték át, ahol az egyik erdőgazdasági felügyeleti tiszti teendőit látta el 1912-ig. Ekkor Kolozsvárra került erdőigazgató-helyettesnek igen felelősségteljes munkakörbe. Az első világháború alatt számos nehézséget hidalva át alapos képzettsége, kitűnő gyakorlati érzéke és emberekkel bántó tudása. Jutalmul soronkívül lépett elő m. kir. főerdő-tanácsossá, s előbb a bustyaházai erdőhivatalnak, majd a nagybányai főerdőhivatalnak a vezetését bízta rá felsőbbsege.

Munkavállalásban, lelkiismeretességben, szakszeretetben mindig példaképe volt alárendeltjeinek, akik személyében nemcsak a feltétlen tekintélyt, hanem a melegszívű embert is tisztelték.

1919-ben a miniszteri tanácsosi rangot érte el. A Trianon követő szerencsétlenség azonban őt is elűldözte hivatala éléről; rövid ideig még a földművelésügyi minisztériumban szolgált, és 1922-ben vonult nyugalomba.

Azóta Debrecenben élt szűkebb családjának, de régi barátaihoz mindig meleg kapcsolatok fűzték, és kartársai gyakran kérték ki értékes szakvéleményét.

Nyugodjék békében!